

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 221/2022-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Elenou Ľalíkovou, advokátkou, Podbrezovská 34, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 294/2009 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 294/2009 **boli porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v nadväznosti na to aj základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. 22 C 294/2009 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **4 000 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **738,47 eur** a zaplatiť ich jeho právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 7. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48

ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a v nadväznosti na to aj porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 294/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“). Navrhuje v napadnutom konaní okresnému súdu prikázať konať bez zbytočných prietahov a domáha sa priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 6 500 eur, ako aj náhrady trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 221/2022-7 zo 14. apríla 2022 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

2. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o najmä nesústreďenej činnosti okresného súdu v napadnutom konaní. V konaní vo veci samej má sťažovateľ procesné postavenie žalobcu proti žalovanej Slovenskej republike zastúpenej Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“); predmetom napadnutého konania je žaloba o náhradu škody v sume 200 000 eur s príslušenstvom za nezákonné rozhodnutie a nesprávny úradný postup (kompenzačné konanie za protiprávne vedené trestné konanie proti sťažovateľovi počas rokov 2001 až 2007, pozn.). Napadnuté konanie začalo po podaní žaloby sťažovateľa na okresnom súde 13. augusta 2009.

3. K doterajšiemu priebehu napadnutého konania sťažovateľ uviedol, že okresný súd 18. augusta 2014 v poradí druhým rozsudkom vo veci rozhodol a priznal mu náhradu škody vo výške 35 000 eur a náhradu trov konania v sume 9 609,72 eur, čo po podaní odvolania obidvoma sporovými stranami potvrdil aj Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 22. marca 2017. Následne však po podaní dovolania žalovanou Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 7 Cdo 188/2017 z 13. februára 2019 zrušil obidva rozsudky ako krajského súdu, tak aj okresného súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Po vrátení veci okresnému súdu tento nariadil pojednávanie (20. mája 2021, pozn.) na 1. október 2021, ktoré však bolo (upovedomením z 27. septembra 2021, pozn.) zrušené a nariadený bol nový termín pojednávania na 28. január 2022. Avšak ani uvedené pojednávanie sa neuskutočnilo, pretože okresný súd zrušil aj tento termín (upovedomením z 12. januára 2022, pozn.) a nariadil pojednávanie na 20. máj 2022.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ vo vzťahu k napadnutému konaniu namieta najmä nesústreďenú činnosť okresného súdu. Poukazuje primárne na tú skutočnosť, že hoci podal žalobu vo veci ešte v auguste roku 2009, tak ani po takmer 13 rokoch sa nedočkal konečného právoplatného meritórneho rozhodnutia vo veci. V tejto súvislosti poukázal na to, že v dôsledku zrušenia pôvodného rozhodnutia okresného súdu a vrátenia mu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie ide táto skutočnosť práve na ťarchu okresného súdu. Tiež dodal, že doterajšia doba bez vydania konečného právoplatného rozhodnutia v jeho veci je extrémne dlhá a porušujúca nielen jeho právo na prejednanie veci bez zbytočných

prieťahov, ale aj právo na súdnu ochranu. Poukázal pritom, že aj od samotného vrátenia veci okresnému súdu na nové rozhodnutie už ubehli tri roky bez vydania rozhodnutia.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, replika sťažovateľa a prehľad procesných úkonov

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

5. Okresný súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1 Spr V 216/2022 doručenom ústavnému súdu 13. júna 2022 v podstatnom uviedol, že predmetná vec bola postupne pridelená celkovo piatim rôznym zákonným sudkyniam, konštatoval nečinnosť okresného súdu v obdobiach od 30. marca 2010 do 27. januára 2011, od 24. mája 2019 do 14. apríla 2020 a od 6. júna 2020 do 26. apríla 2021, keď vo veci nekonal najmä z dôvodu nadmernej zaťaženia súdneho oddelenia. Ďalej uviedol, že celkovú dĺžku napadnutého konania ovplyvnila náročnosť konania, ako aj to, že vec sa nachádzala na krajskom súde približne 4 roky a na najvyššom súde približne 6 mesiacov. Má za to, že k nečinnosti okresného súdu došlo najmä z dôvodu nadmernej zaťaženia zákonnej sudkyne, vyššieho súdneho úradníka a spisovej kancelárie. Ako nezanedbateľný faktor uviedol značnú fluktuáciu zamestnancov okresného súdu vrátane sudcov, v dôsledku čoho opakovane dochádza k prerozdeľovaniu spisov, pričom na to bolo opakovane upozorňované aj Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

5.1. Súčasťou doručeného vyjadrenia okresného súdu bolo aj vyjadrenie vo veci konajúcej zákonnej sudkyne, ktorá v podstatnom uviedla, že vo veci je zákonnou sudkyňou od 4. februára 2020, keď jej bolo pridelených ďalších 433 nevybavených spisov a zároveň jej boli pridelené aj nové veci. Po pomerne rozsiahlom opise úkonov vykonaných po pridelení jej veci na rozhodnutie k námietkam sťažovateľa o odročení pojednávania uviedla, že pojednávanie nariadené na 1. október 2021 bolo 27. septembra 2021 odročené na 28. január 2022 z dôvodu lekárskeho vyšetrenia zákonnej sudkyne, o ktorého termíne bola upovedomená až 27. septembra 2021 a nebolo možné ho presunúť na iný termín. Následne došlo aj k odročeniu pojednávania nariadeného na 28. január 2022 (odročené bolo na 20. máj 2022, pozn.), a to z dôvodu vyhláseného núdzového stavu (od 25. novembra 2021 do 22. februára 2022, pozn.) v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19. V tejto súvislosti dodala, že keďže patrí do rizikovej skupiny z hľadiska rizika závažného priebehu ochorenia COVID-19, bolo jej lekármi odporučené vyhýbať sa v čase núdzového stavu akýmkoľvek kontaktom s inými ľuďmi. K odročeniu pojednávania nariadeného na 20. máj 2022 na 5. august 2022 uviedla, že k tomu došlo z dôvodu jej práceneschopnosti trvajúcej od 28. apríla 2022 do 31. mája 2022. Podotkla, že vzhľadom na množstvo jej pridelených vecí nie je ani možné nariadiť pojednávanie v každom spore viac ako dvakrát do roka.

III.2. Replika sťažovateľa:

6. Sťažovateľ sa na výzvu ústavného súdu z 15. júna 2022 k stanovisku okresného súdu vyjadril podaním doručeným ústavnému súdu 22. júna 2022, v ktorom v podstatnom uviedol, že okresný súd vo svojom vyjadrení uznal nečinnosť v období od 24. mája 2019 do 26. apríla 2021, pričom podľa názoru sťažovateľa nečinnosť okresného súdu trvala už od 26. apríla 2019, keď sa spis vrátil z najvyššieho súdu. Ďalej uviedol, že nečinnosť okresného súdu trvá až doteraz, pretože

pojednávane nariadené na 20. máj 2022 bolo zrušené a nový termín pojednávania bol určený na 5. august 2022. Na základe uvedeného má za to, že napadnutému konaniu tak okresný súd nevenuje náležitú pozornosť.

III.3. Prehľad procesných úkonov:

7. Ústavný súd z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu okresného súdu zistil, že napadnuté konanie začalo na základe žaloby podanej sťažovateľom na okresnom súde 13. augusta 2009 (12. októbra 2009 okresný súd vyzval žalovanú na vyjadrenie sa k žalobe, na ktorú žalovaná reagovala podaním okresnému súdu doručeným 19. novembra 2009, pozn.). Okresný súd 19. februára 2010 nariadil pojednávane na 19. apríl 2010 (ktoré bolo zrušené a odročené na neurčito z dôvodu PN zákonnej sudkyne). Vo veci sa konalo pojednávane 17. marca 2011, pričom pojednávane nariadené na 16. máj 2011 bolo odročené (z dôvodu, že okresnému súdu neboli predložené vyžiadané spisy, pozn.). Ďalšie pojednávane sa uskutočnilo 11. júla 2011, pričom následne nariadené pojednávane na 6. október 2011 bolo zrušené z dôvodu PN zákonnej sudkyne. Ďalšie pojednávania sa uskutočnili 1. decembra 2011, 9. februára 2012 a 29. marca 2012 [na ktorom okresný súd rozsudkom č. k. 22 C 294/2009-231 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 29. marca 2012“) žalobu sťažovateľa zamietol]. Proti rozsudku okresného súdu z 29. marca 2012 podal sťažovateľ 4. júna 2012 odvolanie, ktoré bolo spolu so spisovým materiálom krajskému súdu predložené 23. októbra 2012. Krajský súd uznesením č. k. 3 Co 513/2012-249 z 31. mája 2013 (ďalej len „uznesenie krajského súdu z 31. mája 2013“) predmetný rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (spis bol vrátený 21. júna 2013, pozn.). Okresný súd uskutočnil ďalšie pojednávania 30. januára 2014 (pôvodne nariadené pojednávane na 12. december 2013 bolo odročené z dôvodov na strane žalovanej, pozn.), 26. mája 2014 a 30. júna 2014 [na ktorom okresný súd vyhlásil rozsudok č. k. 22 C 294/2009-284 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 30. júna 2014“)]. Proti rozsudku okresného súdu z 30. júna 2014 podali odvolania sťažovateľ aj žalovaná (doručené 8. augusta 2014 a 11. augusta 2014, pozn.), ktoré boli krajskému súdu spolu so spisovým materiálom predložené 11. septembra 2014. Krajský súd rozsudkom č. k. 3 Co 490/2014-364 z 9. mája 2017 (ďalej len „rozsudok krajského súdu z 9. mája 2017“) potvrdil rozhodnutie okresného súdu (spis bol vrátený 4. mája 2017, pozn.). Proti rozsudku krajského súdu z 9. mája 2017 podala dovolanie žalovaná (doručené 11. júla 2017, pozn.), ktoré bolo najvyššiemu súdu predložené 23. októbra 2017. Najvyšší súd uznesením č. k. 7 Cdo 188/2017 z 13. februára 2019 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu z 13. februára 2019“) zrušil obidva rozsudky ako krajského súdu, tak aj okresného súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (spis bol okresnému súdu vrátený 26. apríla 2019, pozn.). Okresný súd 30. mája 2019 predložil spis na krajskom súde na ďalšie konanie, avšak s poukazom na znenie výroku rozhodnutia najvyššieho súdu krajský súd vrátil spis 14. apríla 2020 ako omylom predložený. Dňa 7. mája 2020 bol spis predložený na najvyššom súde na účel vyhotovenia opravného uznesenia (spis vrátený 5. júna 2020, pozn.). Následne boli odročené pojednávania nariadené na 1. október 2021, 28. január 2022 a 20. máj 2022 a posledným úkonom okresného súdu je nariadenie pojednávania na 5. august 2022.

8. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, pretože na základe podaní účastníkov konania a spisu okresného súdu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a v nadväznosti na to aj porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

10. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 295/2019).

11. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu do 1. júla 2016 vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, v zmysle ktorej len čo sa konanie začalo, postupoval v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prieťahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Úlohou ústavného súdu bolo v danom prípade posúdiť, či v napadnutom konaní došlo k vzniku prieťahov, či ich vznik bol spôsobený primárne postupom okresného súdu alebo na ich vznik mal vplyv aj postup samotného sťažovateľa, ako aj to, aký vplyv na priebeh napadnutého konania mala samotná povaha prejednávanej veci.

12. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právna a skutková zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že spory, ktorých predmetom je žaloba o finančnú náhradu z titulu náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom či nezákonným rozhodnutím, patria medzi pomerne bežne prejednávané spory v oblasti všeobecného súdnictva. Aj napriek tomu, že okresný súd vo svojom vyjadrení argumentoval zložitost'ou veci, s poukazom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania atakujúcu už takmer 13 rokov bez vydania právoplatného meritórneho rozhodnutia súdom prvej inštancie, ani uvedená väčšia zložitost' veci však už nie je v danej veci argumentom spôsobilým exkulovať okresný súd zo zodpovednosti za vznik prieťahov.

13. V rámci posudzovania ďalšieho kritéria, a to správania sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že po preskúmaní predloženého spisového materiálu na strane sťažovateľa nezaznamenal žiadne obštrukčné správanie, ktoré by malo za následok predlžovanie napadnutého konania. Z obsahu súdneho spisu okresného súdu vyplýva, že sa zúčastňoval pojednávaní a primerane reagoval.

14. K tretiemu kritériu, a to postupu okresného súdu, je potrebné uviesť, že po preštudovaní okresným súdom predloženého spisového materiálu ústavný súd v napadnutom konaní jednoznačne

identifikoval primárne nesústredený postup okresného súdu. V tejto súvislosti je nutné poukázať najmä na to, že prvýkrát došlo k zrušeniu rozsudku okresného súdu z 29. marca 2012 (uznesením krajského súdu z 31. mája 2013, pozn.) a následne na základe podaného riadneho a tiež potom aj mimoriadneho opravného prostriedku došlo nakoniec uznesením najvyššieho súdu z 13. februára 2019 k zrušeniu rozsudkov ako krajského súdu, tak aj okresného súdu a vec bola okresnému súdu po takmer 10-tich rokoch od podania žaloby vrátená späť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Navyše, ako vyplýva z uvedeného prehľadu procesných úkonov, po vrátení veci okresnému súdu (26. apríla 2019, pozn.) neboli vo veci vykonané žiadne relevantné úkony (nebolo za celé 3 roky uskutočnené žiadne pojednávanie, pozn.).

15. Na tomto mieste ústavný súd zdôrazňuje, že postup súdu spočívajúci len v samotnom vykonaní rôznych úkonov, ktoré však nevedú k meritórnemu ukončeniu sporu, nie je možné považovať za postup efektívny, sledujúci odstránenie stavu právnej neistoty (m. m. I. ÚS 109/2021).

15.1. Zároveň je nutné v súvislosti s argumentáciou okresného súdu týkajúcou sa obdobia, počas ktorých bola vec na odvolacom a dovolacom súde, zdôrazniť, že ak po využití opravných prostriedkov (riadnych, ale aj mimoriadnych, pozn.) dôjde nakoniec až k zrušeniu rozsudku prvoinštančného súdu (z dôvodu procesných alebo hmotnoprávných pochybení, pozn.) a k vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie prvoinštančného súdu (tak ako tomu bolo v danom prípade, pozn.), uvedené ide primárne na ťarchu súdu, ktorému bolo dané rozhodnutie zrušené (teda v danom prípade okresného súdu, pozn.). Práve v tom spočíva nesústredená činnosť okresného súdu a vo svojom dôsledku tým dochádza aj k zbytočnému predĺženiu súdneho konania a k oddiaľovaniu nastolenia právnej istoty sporových strán (vrátane sťažovateľa, pozn.).

15.2. S poukazom na okresným súdom uvádzané personálne aspekty v spojení s množstvom agendy, ktorú musí okresný súd a zákonný sudca riešiť, ústavný súd v zmysle už svojej konštantnej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že si štát a najmä prostredníctvom ministerstva spravodlivosti túto úlohu neplní, v žiadnom prípade nesmie byť na ujmu právam účastníkov konania, v tomto prípade sťažovateľa. Ústavný súd zdôrazňuje, že od účastníkov konania obracajúcich sa na všeobecné súdy s dôverou, že bude v ich veci spravodlivo a včas rozhodnuté, nie je možné spravodlivo požadovať, aby „strpeli“ nedostatky na strane všeobecného súdu spôsobené zlou organizáciou práce.

16. Po zhodnotení všetkých okolností ústavný súd dospel v danom prípade k jednoznačnému záveru, že napadnuté konanie trpí priet'ahmi. Priet'ahy idú primárne na vrub postupu okresného súdu, a to najmä v dôsledku jeho nesústredenej, ale aj neefektívnej činnosti. Okresný súd nepostupoval v napadnutom konaní v intenciách čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia sporu. Zároveň ústavný súd zdôrazňuje, že samotná skutočnosť, že ani po takmer 13 rokoch od podania žaloby sa sťažovateľ nedočkal právoplatného meritórného ukončenia sporu, je už sama osebe ústavnoprávne neakceptovateľná, navyše s prihliadnutím na to, že samotný sťažovateľ sa o neprimeranú dĺžku nijak nepričinil. S poukazom na celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania a na skutočnosť, že po takmer 13 rokoch je vec opätovne prejednávaná pred súdom prvej inštancie (v dôsledku zrušenia pôvodného rozhodnutia okresného súdu pozn.), ústavný súd dospel v danom prípade k záveru, že uvedené umožňuje v nadväznosti na konštatovanie existencie zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní aj vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu. Na tomto mieste ústavný súd zároveň zdôrazňuje, že ani po vrátení veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie okresný súd nepostupoval dostatočne

efektívne, keď vo veci nevykonal žiadny relevantný procesný úkon smerujúci k vydaniu meritórneho rozhodnutia.

17. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní boli porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a v nadväznosti na to aj základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a primerané finančné zadosťučinenie

18. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd po prijatí rozhodnutia o porušení namietaných práv prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a v nadväznosti na to aj základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní, okresnému súdu prikázal, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza (bod 2 výroku nálezu).

19. Keďže ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a v nadväznosti na to aj jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy boli porušené, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľ požadoval priznanie zadosťučinenia vo výške 6 500 eur. Uvedené odôvodňoval primárne poukazom na celkovú doterajšou dĺžku napadnutého konania bez vydania právoplatného meritórneho rozhodnutia súdom prvej inštancie v období už blížiacom sa k 13 rokom od podania žaloby, pričom poukázal na to, že po vrátení veci najvyšším súdom okresnému súdu je konanie v nerozhodnutom stave už takmer 3 roky.

20. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (III. ÚS 103/2018). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom pri jeho určení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

21. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal na tieto základné okolnosti. Prvou je zohľadnenie celkovej doterajšej dĺžky napadnutého konania, ktorá v čase vydania nálezu už atakuje obdobie 13 rokov od podania žaloby sťažovateľa, pričom bolo tiež prihliadnuté na tú skutočnosť, že v priebehu napadnutého konania došlo už celkom dvakrát k zrušeniu rozhodnutia okresného súdu. Ďalšou zásadnou okolnosťou je, že okresný súd aj po vrátení veci

nekonal dostatočne urýchlene, keď ani počas obdobia 3 rokov od vrátenia veci sa neuskutočnilo ani jediné pojednávanie. Zohľadniac uvedené, ako aj skutočnosť, že stav právnej neistoty sťažovateľa trvá, ústavný súd rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia sťažovateľovi v sume 4 000 eur (bod 3 výroku nálezu).

22. Ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde nevyhovet tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

23. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 738,47 eur (bod 4 výroku nálezu).

24. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 je 193,50 eur a hodnota režijného paušálu je 11,63 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a podanie repliky k vyjadreniu okresného súdu). Celkovo tak sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov v sume 615,39 eur. Priznanú odmenu ústavný súd zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), t. j. o sumu 123,08 eur, pretože právna zástupkyňa sťažovateľa je platiteľom DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky).

25. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júna 2022

Miloš Mad'ar
predseda senátu